

Ffioedd cofrestru ar gyfer y gweithlu addysg yng Nghymru (2017)

Ffurflen ymateb i ymgynghoriad

Eich enw: Hayden Llewellyn

Sefydliad (os yw'n berthnasol): Cyngor y Gweithlu
Addysg

Cyfeiriad e-bost/rhif ffôn: hayden.llewelyn@ewc.wales
02920 475839

Eich cyfeiriad: Tŷ Eastgate, 35-43 Heol Casnewydd,
Caerdydd, CF23 0AB

Dylid dychwelyd ymatebion erbyn **30 Medi 2016** at:

Nathan Huish
Yr Is-adran Safonau Ymarferwyr a Datblygu Proffesiynol
Y Gyfarwyddiaeth Safonau a Gweithlu Ysgolion
Llywodraeth Cymru
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NQ

neu eu cwblhau'n electronig a'u hanfon at:

e-bost: ewc.enquiries@wales.gsi.gov.uk

Cwestiwn 1 – A ydych chi'n cytuno y dylai'r ffi gael ei gosod yn unol â chategorïau ymarferwyr, h.y. athrawon ysgol, athrawon addysg bellach (darlithwyr), gweithwyr ieuenctid, gweithwyr cymorth ieuenctid, ymarferwyr dysgu seiliedig ar waith, gweithwyr cymorth dysgu ysgolion/addysg bellach?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	-------------------------------------	------------------	--------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol

Mae'r Cyngor yn cefnogi'r cynnig i osod ffioedd yn unol â chategorïau ymarferwyr / unigolion cofrestredig. Bydd hyn yn helpu i gydnabod ac ystyried y ffaith bod gan y grwpiau rolau, cyfrifoldebau ac (yn gyffredinol) lefelau incwm gwahanol.

Mae'r Cyngor yn deall mai dyma oedd barn mwyafrif yr ymatebwyr i ymgynghoriadau blaenorol Llywodraeth Cymru ar gynigion ar gyfer cofrestru'r gweithlu addysg ehangach yng Nghymru.

Mae'r egwyddor hon wedi'i hen sefydlu ymhlith nifer o reoleiddwyr eraill hefyd, er enghraifft ym maes Deintyddiaeth lle mae Deintyddion a Gweithwyr Gofal Deintyddol Proffesiynol yn talu symiau gwahanol.

Er y gallai rhai ymatebwyr ddatgan blaenoriaeth ar gyfer system lle mae ffioedd wedi'u seilio ar gyflogau go iawn, hoffai'r Cyngor bwysleisio y byddai cymhlethdod, baich gweinyddol a chost cynnal system o'r fath yn achosi problemau i Gyngor y Gweithlu Addysg a chyflogwyr. Yn ei dro, byddai'n arwain at gynnydd mewn ffioedd cofrestru i dalu am y costau ychwanegol. Mae swyddogion y Cyngor wedi rhoi manylion a chostau i swyddogion Llywodraeth Cymru ar gyfer system o'r fath yn y gorffennol.

Cwestiwn 2 – Mae'r Ysgrifennydd Gwladol dros Addysg wrthi ar hyn o bryd yn ystyried diwygiad i'r *Ddogfen Tâl ac Amodau Athrawon Ysgol* i ddileu'r cyfeiriad at y lwfans presennol i athrawon mewn ysgolion a gynhelir yng Nghymru, er mwyn i'r lwfans gael ei ailddosbarthu ar draws y gweithlu cyfan, gan leihau'r ffi i bob unigolyn cofrestredig o 2017 ymlaen, fel yr awgrymir ym model 1. Os **na** ellir diwygio'r *Ddogfen Tâl ac Amodau Athrawon Ysgol*, a ydych chi'n cytuno bod model 2 yn fodel teg a phriodol er mwyn codi'r arian y bydd ei angen ar Gyngor y Gweithlu Addysg?

Ydw	☐	Nac ydw	☒	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
------------	--------------------------	----------------	-------------------------------------	--	--------------------------

Sylwadau ategol

Mae'r Cyngor yn ymwybodol bod y setliad i athrawon yn y *Ddogfen Tâl ac Amodau Athrawon Ysgol* wedi cael ei ddileu ers i'r ddogfen ymgynghori gael ei chyhoeddi. Fodd bynnag, mae angen i Lywodraeth Cymru gael cymeradwyaeth Gweinidog Cyllid Cynulliad Cenedlaethol Cymru o hyd i drosglwyddo'r arian hwn i Gyngor y Gweithlu Addysg. Gan nad yw'r mater hwn wedi'i gwblhau'n llwyr eto, mae Cyngor y Gweithlu Addysg yn ateb y cwestiwn gwreiddiol a ofynnwyd yn yr ymgynghoriad hwn.

Mae'r Cyngor yn pwysleisio bod rhaid i Gyngor y Gweithlu Addysg gael ffioedd cofrestru ar gyfer pob grŵp o unigolion cofrestredig sy'n cynhyrchu digon o incwm i'w alluogi i gyflawni'r swyddogaethau a amlinellir yn Neddf Addysg (Cymru) 2014 yn effeithiol ac i sefydlu cronfeydd ariannol wrth gefn a fydd yn caniatáu iddo ymdopi â chostau annisgwyl. Mae'r Cyngor yn cadarnhau, yn seiliedig ar ei amcanestyniadau ynglŷn â niferoedd cofrestru ar gyfer 2017-18 ymlaen, y byddai model 2 yn cynhyrchu digon o incwm i dalu am ei gostau gweithredu.

Fodd bynnag, pe byddai angen mabwysiadu model 2, mae'r Cyngor yn nodi bod Llywodraeth Cymru yn bwriadu cynyddu'r ffi gofrestru ar gyfer staff cymorth dysgu o £15 yn 2016-17 i £18 yn 2017-18, ond gadael y ffioedd ar gyfer athrawon ysgol ac addysg bellach heb eu newid. Mae'r Cyngor yn annog Llywodraeth Cymru i ailystyried hyn ac yn awgrymu y byddai'n fwy priodol rhannu'r cynnydd bach iawn rhwng pob grŵp o unigolion cofrestredig yn hytrach na'i orfodi ar staff cymorth dysgu yn unig.

Gwelodd y Cyngor lawer iawn o ddryswch ymhlith unigolion cofrestredig a chyflogwyr wrth gasglu ffioedd cofrestru 2016-17 oherwydd y ffordd y mae Llywodraeth Cymru yn dewis cyflwyno'r tabl ym mharagraff 8.4. Arweiniodd hyn at anfon ffioedd anghywir ac ymholiadau ynglŷn â chymorthdaliadau yr oedd unigolion cofrestredig yn credu bod ganddynt hawl iddynt. Mae'r Cyngor yn parhau i ofni nad yw'r model hwn yn syml a thryloyw ac y bydd yn parhau i arwain at ddryswch ynglŷn â beth yw'r union lefelau ffioedd a chymorthdaliadau. Mae swyddogion wedi trafod y pwyntiau hyn gyda swyddogion Llywodraeth Cymru yn flaenorol.

Cwestiwn 3a – Os na fydd cyllid ar gael ar gyfer y cymhorthdal, bydd angen rhoi model 3 ar waith. A ydych chi'n cytuno â'r cynnig i seilio'r ffioedd ar raddfa 3 y tabl, fel yr amlygir ym mharagraffau 9.1–9.6 yr ymgynghoriad?

Cytuno	☒	Anghytuno	☐	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	☐
---------------	-------------------------------------	------------------	--------------------------	--	--------------------------

Cwestiwn 3b – Os ydych chi'n anghytuno â defnyddio graddfa 3 ym model 3, nodwch ba raddfa a fyddai'n well trwy roi tic yn y blwch perthnasol yn y tabl isod.

Dewis ffioedd	Athrawon ysgol ac addysg bellach, gweithwyr ieuencid ac ymarferwyr dysgu seiliedig ar waith	Gweithwyr cymorth dysgu ysgolion ac addysg bellach a gweithwyr cymorth ieuencid
1	£68	£15
2	£65	£20

3	£61	£25
4	£58	£30
5	£54	£35
6	£51	£40
7	£46	£46

Sylwadau ategol

Mae'r Cyngor yn cytuno â'r cynnig i seilio ffioedd cofrestru ar raddfa 3 y tabl, gan gadarnhau y byddai hyn, yn seiliedig ar ei amcanestyniadau o niferoedd cofrestru ar gyfer 2017-18 ymlaen, yn cynhyrchu digon o incwm i dalu am ei gostau gweithredu.

Mae'r Cyngor yn tynnu sylw at y ffaith bod y diffyg cymorthdaliadau gan y llywodraeth ym model 3 yn debygol o fod yn amhoblogaidd ymhlith unigolion cofrestredig a'u hundebau llafur. Fodd bynnag, nid oes gan Gyngor y Gweithlu Addysg gylch gorchwyl ar gyfer tâl, telerau ac amodau, ac felly mater i undebau llafur ymarferwyr ac eraill yw dadlau'r achos dros gymorthdalu'r ffi gofrestru.

Cwestiwn 4 – Rydym ni wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Os oes gennych chi unrhyw faterion cysylltiedig nad ydym wedi mynd i'r afael â nhw'n uniongyrchol, defnyddiwch y gofod isod i'w mynegi.

Mae'r Cyngor yn nodi bod y cwestiynau a ofynnir yn yr ymgynghoriad hwn yr un fath neu'n debyg i'r rhai a ofynnwyd yn ymgynghoriad Llywodraeth Cymru a ddaeth i ben ym mis Tachwedd 2014 mewn perthynas â ffioedd mis Ebrill 2016-17. Fel y cyfryw, mae craidd ymateb Cyngor y Gweithlu Addysg yn adlewyrchu ymateb Cyngor Addysgu Cyffredinol Cymru i ymgynghoriad mis Tachwedd 2014.

Hoffai'r Cyngor wneud nifer o sylwadau ychwanegol mewn perthynas â ffioedd cofrestru:

1. Mae'n anochel y bydd Llywodraeth Cymru yn derbyn ymatebion i'r ymgynghoriad sy'n dadlau na ddylai unigolion cofrestredig dalu ffi gofrestru. Fodd bynnag, mae'r Cyngor o'r farn y dylai ffi fod yn daladwy gan unigolion cofrestredig ac felly mae'n credu ei bod yn briodol cyfeirio at y mater hwn yn fyr yma.

Mae'r Deyrnas Unedig a llawer o wledydd eraill ar draws y byd yn hen gyfarwydd â'r egwyddor y dylai gweithwyr proffesiynol y mae gan y cyhoedd fuddiant dilys ynddynt gael eu rheoleiddio er mwyn amddiffyn / diogelu'r cyhoedd. Yn ymarferol, mae hyn yn golygu:

- y gall y cyhoedd fod yn sicr bod y bobl sy'n gweithio mewn proffesiwn penodol yn meddu ar gymwysterau priodol, bod eu gwybodaeth a'u

sgiliau'n cael eu cadw'n gyfredol a bod eu hymddygiad a'u cymhwysedd o safon briodol (eu bod yn addas i ymarfer eu proffesiwn);

- bod y rhai hynny sy'n gweithio mewn proffesiwn penodol yn gallu dangos eu bod:
 - o wedi ymrwymo, yn unigol ac ar y cyd, i gynnal a chodi safonau er budd y cyhoedd;
 - o yn rhan o broffesiwn o statws uchel, sydd â gofynion mynediad penodol a disgwyliadau penodol ynglŷn ag ymddygiad a chymhwysedd yn hytrach na bod mewn swydd y gall unrhyw un weithio ynddi.

Wrth gyflawni'r amcanion hyn, mae gan y rhan fwyaf o gyrff rheoleiddio gyfrifoldebau statudol tebyg, sef:

- cynnal Cofrestr o unigolion sy'n gallu ymarfer;
- datblygu safonau y mae'n rhaid i'r rhai hynny sy'n gweithio mewn proffesiwn gydymffurfio â nhw, gan gynnwys Cod Ymarfer ac Ymddygiad;
- datblygu safonau ar gyfer addysg a hyfforddiant, y mae'n rhaid i'r rhai hynny sy'n gweithio mewn proffesiwn gydymffurfio â nhw;
- ymdrin â phryderon a godir am "addasrwydd" unigolyn i ymarfer ei broffesiwn penodol.

Yn gyffredinol, ceir dau fodel rheoleiddio ar draws y byd. Y cyntaf yw bod y llywodraeth yn rheoleiddio proffesiwn penodol, ac felly nid yw'r bobl sy'n rhan o'r proffesiwn hwnnw'n talu ffi. Yr ail yw bod gan broffesiwn fuddiant mewn rheoleiddio ei hun. Mae'r ail fodel yn fwy cyffredin o lawer ac ystyrir ei fod yn well i'r proffesiwn dan sylw gan fod cyfrifoldebau penodol yn cael eu rhoi iddo heb lawer o ymyrraeth gan y llywodraeth.

Un peth ynglŷn â hunanreoleiddio yw bod rhaid i'r gweithwyr proffesiynol hynny dalu amdano. Fodd bynnag, ar y cyfan, mae proffesiynau o'r fath yn fodlon gwneud hyn yn ddychwelyd am:

- gael rhywfaint o reolaeth dros eu cofrestriad eu hunain a rheoleiddio eu hunain;
- dangos bod "yr hyn maen nhw'n ei wneud" yn fwy na galwedigaeth yn unig, y gall unrhyw un ei wneud, ond yn "broffesiwn", gyda safonau mynediad penodol i'r proffesiwn hwnnw ac i barhau i ymarfer ynddo. Gallai ymagwedd o'r fath arwain at fuddion mewn perthynas â chanfyddiad y cyhoedd / statws a negodi tâl, telerau ac amodau â'r llywodraeth.

Fel y nodwyd yn gynharach yn yr ymateb hwn, mae'r Cyngor o'r farn bod ad-dalu'r ffi yn ystyriaeth ar wahân i'r ffi ei hun, ac yn fater a ddylai gael ei godi gyda Llywodraeth Cymru gan sefydliadau eraill fel cymdeithasau ac undebau llafur.

2. Mae'r Cyngor yn pwysleisio bod rhaid i Gyngor y Gweithlu Addysg gael ffioedd cofrestru ar gyfer pob grŵp o unigolion cofrestredig sy'n cynhyrchu digon o incwm i'w alluogi i gyflawni'r swyddogaethau a amlinellir yn Neddf Addysg (Cymru) 2014 yn effeithiol ac i ddechrau sefydlu cronfeydd ariannol wrth gefn a fydd yn caniatáu iddo ymdopi â chostau annisgwyl.

Mae'r ffioedd cofrestru a osodir ar gyfer y gweithlu addysg yn debygol o fod yn is na'r rhai hynny ar gyfer proffesiynau eraill. Fodd bynnag, bydd angen adolygu'r ffi yn barhaus.

Mae'r Cyngor yn deall bod pob un o'r modelau ffioedd a gynigir yn yr ymgynghoriad hwn yn ceisio darparu cyfanswm incwm ffioedd blynyddol o oddeutu £3.4 miliwn o 2017-18. Mae'r Cyngor o'r farn bod y swm hwn yn briodol, ond mae'n hanfodol bod lefel y ffioedd yn cael ei hadolygu'n barhaus a bydd yn sicr o gynyddu dros amser.

3. Yn ychwanegol at bwyntiau 1 a 2, fel sefydliad annibynnol, mae'n hanfodol bod y cyfrifoldeb am osod ffioedd cofrestru yn cael ei drosglwyddo o Ysgrifennydd y Cabinet i Gyngor y Gweithlu Addysg fel y gall bennu ei strwythur ffioedd ei hun yn seiliedig ar union gostau ei waith statudol. Cyngor y Gweithlu Addysg yn unig a fydd yn gallu pennu'r costau hyn yn gywir trwy ei brosesau cynllunio a chyllidebu. Ar hyn o bryd, mae'n rhaid i Gyngor y Gweithlu Addysg geisio cymeradwyaeth gan y Gweinidog am godi'r ffi gofrestru. Croesawodd y Cyngor sylwadau a wnaed gan y Gweinidog blaenorol yn ystod y ddadl ar Fil Addysg (Cymru) yn datgan y gellid ailedrych ar osod ffioedd yn y dyfodol. Mae Cyngor y Gweithlu Addysg yn annog Ysgrifennydd y Cabinet i ganiatáu iddo osod ei ffioedd ei hun ar y cyfle cynharaf.

Mae ymatebion i ymgynghoriadau'n debygol o gael eu cyhoeddi ar y rhyngwrwyd neu mewn adroddiad. Os ydych chi eisiau i'ch ymateb aros yn ddienw, ticiwch y blwch hwn:

☐